

Samen maken we de jeugdhulp futureproof

Een raamwerk voor het jeugdhulpbeleid van de Vlaams Minister van Welzijn, Volksgezondheid & Gezin

A woman with short blonde hair, wearing glasses and a white textured top, stands smiling in front of a modern building with large windows. The background is slightly blurred, showing a balcony railing and architectural details.

Elk kind en elke jongere in Vlaanderen en Brussel heeft het recht om veilig op te groeien. Maar ze hebben ook recht op hulp of ondersteuning als dat recht door omstandigheden onder druk komt te staan. Die ambitie willen we de komende jaren omzetten in daadkracht. Met deze contourschets willen we de komende maanden verder aan de slag om de jeugdhulp samen met alle betrokkenen te versterken.

De jeugdhulpsector kampt met hardnekkige knelpunten. Lange wachtlijsten, moeizame instroom en ingewikkelde processen. Daarnaast zien we een maatschappelijke tendens van psychische problemen, kansarmoede, gedragsproblemen en personeelstekorten. Ondanks deze moeilijke omstandigheden realiseren duizenden hulpverleners dankzij hun **niet aflatende inzet** fantastische zaken.

Ons doel is om **lucht en ruimte te creëren in de sector** door drastisch te snoeien in overbodige structuren, door hulpverleners eigenaar te laten zijn van hun eigen opdracht, door de ondersteuning van hulpverleners te maximaliseren, door extra capaciteit te voorzien en door versnippering tegen te gaan. We willen een werkbare, efficiënte en toegankelijke jeugdhulp die daadwerkelijk in staat is om de nodige hulp snel en adequaat te bieden aan kinderen en jongeren die het nodig hebben.

Het regeerakkoord voorziet budgettaire ruimte om het jeugdhulpaanbod uit te breiden. Uitbreidingsbeleid uit het verleden toont aan dat enkel het aanbod uitbreiden geen of te weinig duurzame oplossingen biedt. Vandaar dat er **naast uitbreiding nood is aan een verdere grondige hervorming** van de wijze waarop de jeugdhulp op dit moment georganiseerd is. Deze hervormingen gaan zowel over het aanbod zelf, de inhoud, financiering en erkenningsregels als over de wijze van toegang tot de jeugdhulp. Daarnaast willen we inzetten op ondersteuning en versterking van organisaties in hun vaak uitdagende opdracht. In wat volgt ontdek je het raamwerk voor de fundamentele omwentelingen die we de komende jaren willen verwezenlijken.

Caroline Gennez

Vlaams Minister van Welzijn, Volksgezondheid & Gezin

A close-up photograph of a young child's face, looking directly at the camera. The child has dark skin and large, dark eyes. Their right hand is raised to their face, with fingers near their eye. The background is a soft, out-of-focus light color.

We zetten ons in voor een Vlaanderen en Brussel waarin elk kind, elke jongere en elke jongvolwassene veilig en omringd kan opgroeien in een ondersteunende en stimulerende omgeving. Met geïntegreerde gezins- en jeugdhulp plaatsen we de noden van kinderen, jongeren en hun omgeving centraal in een inclusieve samenleving.

↘ De missie van het toekomstige beleid.

7 fundamentele uitgangspunten

1. Kracht- en oplossingsgericht
2. Geïntegreerde samenwerking
3. Toegankelijk en nabij
4. Proactief
5. Systemisch
6. Maatwerk
7. Holistisch

A young woman with light brown hair, wearing a black cap and a colorful patterned shirt, is looking directly at the camera. The background is blurred, showing an outdoor setting with a fence and some structures.

De 7 uitgangspunten vormen het toetsingskader voor elke steen die we de komende jaren willen verleggen.
Zo willen we een transparant, impactgericht en effectief beleid uittekenen voor de jeugdhulp.
Van preventie tot jeugddelinquentie, van laagdrempelige hulp voor ouders tot jeugdbescherming.
Op het continuüm aan zorgvragen moet een geïntegreerd jeugdhulpbeleid gepaste antwoorden bieden, ook op de meest complexe zorg- en ondersteuningsnoden.

A red toy tractor with a blue bucket is shown on a dirt ground. A child's foot is visible in the background. The text "7 WERVEN, 1 VERHAAL" is overlaid on the image.

7 WERVEN,
1 VERHAAL

7 werven

1. Preventief jeugdhulpbeleid
2. Gezinsgerichte jeugdhulp
3. Verontrusting & kindermishandeling
4. Crisisjeugdhulp
5. Complexe jeugdhulptrajecten
6. Jeugddelinquentie
7. Organisatorische hervormingen

I Samenhangend verhaal

Het samenspel tussen de 7 werven richt zich op een **geïntegreerd jeugd- en gezinsbeleid voor kinderen, jongeren en gezinnen**. De focus ligt op preventie, gezinsgerichte ondersteuning, verontrusting, crisisjeugdhulp, complexe zorg, jeugddelinquentie en organisatorische hervormingen.

Met die werven beogen we een toegankelijke, flexibele en effectieve jeugdhulp waarbij **samenwerking tussen organisaties en sectoren essentieel** is. Vroegtijdige signalering en maatwerk helpen problemen te voorkomen en escalatie te vermijden. Wanneer nodig, bieden we gerichte en snelle hulp, zodat gezinnen niet vastlopen in 'systemen'. Zo wordt een sterke, toekomstgerichte jeugdhulp gerealiseerd.

Per werf zijn één of meerdere strategische doelstellingen vooropgesteld. Die zijn vertaald naar operationele doelstellingen waarin dan weer concrete acties vervat zitten. **Op korte, middellange en lange termijn**. De operationele doelstellingen zullen nog verder aangevuld worden doorheen het verdere traject. Het geheel moet resulteren in een duidelijke planning en uitvoering van elke actie. We maken ook werk van een efficiënte evaluatie en voorzien mogelijkheden om tijdig bij te sturen.

1

Preventief jeugdhulpbeleid

Strategische doelstelling

We voeren een krachtig preventief beleid dat het welzijn van jongeren bevordert door **vroegtijdig in te spelen op de behoeften van kinderen, jongeren en gezinnen**. Dit zorgt ervoor dat ontwikkelings- en welzijnsproblemen tijdig worden gesignaleerd en aangepakt.

We stimuleren de samenwerking met partners in de basiszorg en andere essentiële levensdomeinen, zoals onderwijs, welzijn, vrije tijd, huisvesting en werk, om de ontwikkelkansen van jongeren te vergroten.

Door proactief in te zetten op veerkracht en tijdige ondersteuning, willen we escalatie van problemen voorkomen en een gezonde, veilige omgeving creëren waarin kinderen en jongeren zich optimaal kunnen ontwikkelen, zelfs wanneer er al sprake is van een (ernstige) problematiek.

Acties

- Iedere ouder kan terecht in een Huis van het Kind in de eigen leefomgeving.
- Een sluitend en kwalitatief erkenningskader voor de Huizen van het Kind en recurrente subsidie.
- Een OverKop-werking/huis in elke eerstelijnszone.
- Een sluitend en kwalitatief erkenningskader voor OverKop en recurrente subsidie.
- Investeren in betere samenwerking met de universele dienstverlening zoals onderwijs, vrije tijd, wonen, werk ...
- We breiden (vroeg)diagnostisch aanbod uit.

...

A close-up photograph of a woman with blonde hair, smiling warmly with her eyes closed. The image is softly blurred, focusing on her facial expression. A white number '2' is centered within a magenta circle, which is positioned over her nose. A white horizontal bar spans across the middle of the image, containing the text 'Gezinsgerichte jeugdhulp' in a bold, magenta font.

2

Gezinsgerichte jeugdhulp

Strategische doelstelling

Wij zorgen ervoor dat elk kind en elke jongere in de jeugdhulp opgroeit in een omgeving die is afgestemd op zijn of haar ontwikkelingsbehoeften en hulpvragen. Elk gezin krijgt de passende ondersteuning die aansluit bij hun specifieke situatie.

De jeugdhulp biedt een eenvoudig landschap (met een breed scala aan ondersteuningsmogelijkheden) dat snel inzetbaar is wanneer de basisdiensten niet voldoende zijn.

Acties

We evolueren naar netwerken laagdrempelige hulpverlening.

We zetten in op het partnerschap met onderwijs.

We versterken en optimaliseren contextgerichte begeleiding en residentiële jeugdhulp.

We versterken en stroomlijnen pleegzorg.

We investeren in de versterking en uitbreiding van gezinshuizen.

Geen enkele jongere die de residentiële jeugdhulp verlaat zal zonder dak zijn.

...

A young child with freckles is looking out a window with horizontal blinds. The child's face is in profile, and they are wearing a red and white striped shirt. The lighting is dim, with a blueish tint, suggesting an evening or night setting. A hand is visible near the window blinds.

3

Verontrusting & kindermishandeling

Strategische doelstelling

We streven naar een omgeving waarin kinderen en jongeren zich veilig en geborgen voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. We investeren in veiligheid en welzijn om een stevige basis te leggen voor gezonde groei en ontwikkeling.

We richten ons op alle fasen van verontrusting: van **sensibilisering en preventie tot (vroeg)detectie, signalering, behandeling, bescherming, kennisontwikkeling en -deling, en monitoring**. Dit stelt ons in staat om effectief in te spelen op de noden van gezinnen en maatschappij om daadkrachtig te handelen wanneer nodig.

Acties

- We versterken de mogelijkheden tot casusoverleg tussen relevante instanties.
- We evolueren naar één gemandateerde voorziening: de ondersteuningscentra jeugdzorg (OCJ).
- We stroomlijnen en concretiseren de opdrachten van de vertrouwenscentra kindermishandeling.
- We ontwikkelen een meldcode IFG en kindermishandeling.
- We ontwikkelen en implementeren een gecoördineerde aanpak voor complexe scheidingen.
- We maken afspraken met het werkveld rond snelle ondersteuning bij verontrusting.
- We breiden het toepassingsgebied van jeugdhulp uit naar het ongeboren kind en aanstaande ouders.
- We investeren in ondersteuning van preciaire zwangerschappen.

...

A close-up photograph of a child's hands playing with a red and white toy fire truck on a light-colored surface. The child is wearing a green long-sleeved shirt. The background is blurred, showing a white wall and a window frame. A semi-transparent pink circle with the number '4' is overlaid on the image, and a white rectangular box with the text 'Crisisjeugdhulp' is positioned below it.

4

Crisisjeugdhulp

Strategische doelstelling

In crisissituaties schakelen we snel jeugdhulp in, zodat we direct kunnen ingrijpen en escalatie kunnen voorkomen. Door **krachtgericht te werken met het gezin en hun netwerk**, willen we de acute stress in het gezin verlichten en de situatie stabiliseren.

We stellen samen met het gezin een plan op om de crisis aan te pakken en toekomstige crisissen te voorkomen. Hierbij zorgen we voor een goede samenwerking met alle reeds betrokken actoren en voegen, indien nodig, nieuwe actoren uit de basiszorg en aanvullende zorg toe om de continuïteit van het hulpverleningstraject te waarborgen.

Acties

We zorgen ervoor dat crisisplaatsen voorbehouden blijven voor crisishulp.
Tijdelijke middelen voor de crisisjeugdhulp worden recurrent.
We versterken de continuïteit en nabijheid.

...

5

Complexe jeugdhulptrajecten

Strategische doelstelling

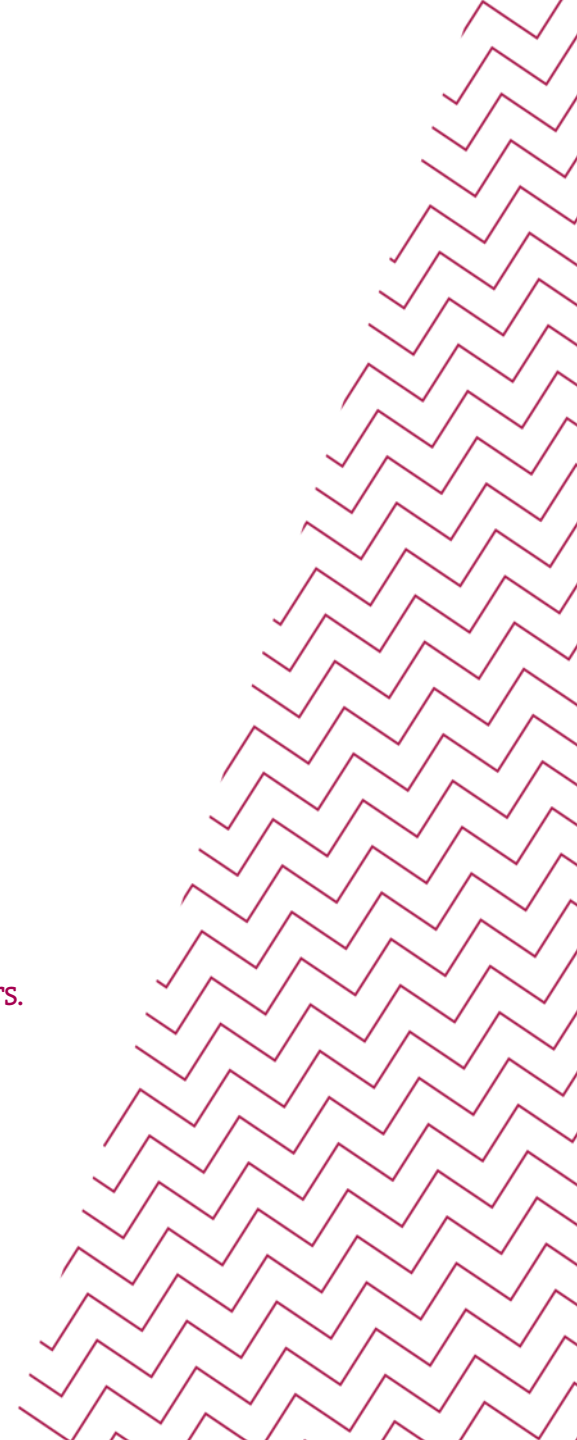
Wij bieden jeugdhulp die continuïteit, flexibiliteit en maatwerk garandeert, zelfs in de meest complexe situaties. Bij complexe hulpvragen, waarbij meerdere factoren en actoren betrokken zijn, zorgen we voor een **geïntegreerd en dynamisch zorgtraject, met ruimte voor bijsturing wanneer nodig.**

Elk kind en elke jongere wordt als uniek individu benaderd. We werken intensief samen met alle sectoren in het werkveld, zodat we een naadloze zorgaanpak kunnen bieden die volledig aansluit bij de complexiteit van de situatie, waardoor het recht op gepaste hulp maximaal wordt gewaarborgd.

Acties

- We evalueren de werking van END als netwerk en collectief.
- We versterken de individuele verantwoordelijkheid van de jeugdhulpaanbieder.
- We versterken outreach GGZ.
- We organiseren een alternatieve time-out.
- We zorgen voor een effectieve toeleiding.
- We installeren innovatieruimte.
- We evalueren de financiering van Veilig Verblijf en GES+.
- We organiseren een high care – high risk- afdeling binnen de infrastructuur van de gemeenschapsinstellingen.
- We versterken het aanbod voor slachtoffers van mensenhandel en van tienerpooiers.
- ...

6

Jeugddelinquentie

Strategische doelstelling

Het uitvoeren van het regeerakkoord en het jeugddelinquentiedecreet is een prioriteit. De overheveling van de gemeenschapsinstellingen, het VDC en andere diensten naar het Agentschap Justitie en Handhaving heeft zeer beperkte gevolgen voor de organisatie van het hulpverleningslandschap.

Wij voeren het decreet uit in samenwerking tussen de ministers van Welzijn en Justitie, conform de uitgangspunten van het decreet: constructief, herstelgericht, op maat en onderbouwd. We richten ons op **recidivebeperking en welzijnsbevordering door in te spelen op de onderliggende risicofactoren en behoeften van jongeren en hun context.**

Acties

We evalueren de afgesloten convenanten voor uitstroom uit de gemeenschapsinstellingen.
We zorgen dat jongeren die een gemeenschapsinstelling verlaten indien nodig een plaats vinden in de jeugdhulp.

...

A close-up photograph of two young girls with braided hair. The girl on the left is looking upwards with a curious expression. The girl on the right is looking towards the camera. They are positioned next to a bright red, curved structure, likely part of a playground slide. The background is slightly blurred, showing more of the red structure and some yellow elements.

7

Organisatorische hervormingen

Strategische doelstelling

De jeugdhulp wordt zo georganiseerd dat zij geïntegreerd, op maat, flexibel, toegankelijk, toekomstgericht en kwaliteitsvol kan inspelen op de zorgvragen en behoeften van kinderen, jongeren en gezinnen. Door drempels weg te nemen en de organisatie af te stemmen op inhoudelijke doelstellingen, waarborgen we de ontwikkeling, het welzijn en de veiligheid van kinderen en jongeren.

De hervormingen ondersteunen een jeugdhulp die beter aansluit bij de noden van de praktijk. We vereenvoudigen de toegang door het transparant maken van het beschikbare aanbod, het invoeren van een regionaal wachtbeheer met alleen daadwerkelijk wachtende kinderen en jongeren, en het ontwikkelen van nieuwe subsidie- en erkenningsbesluiten die bijdragen aan meer performante organisaties, terwijl de zekerheid voor de inrichters behouden blijft.

Acties

We herdefiniëren de terminologie die gehanteerd wordt binnen het hulpverleningslandschap vanuit een cliëntlogica.

We hervormen het erkennings- en financieringskader.

We hervormen de intersectorale toegangspoort.

We hervormen ACT/OSD.

We bouwen aan een capaciteitsbeheersysteem.

We werken een collectief regionaal wachtbeheer uit, dat gestroomlijnd wordt voor heel Vlaanderen.

We zorgen voor een evenwichtige spreiding van de jeugdhulpcapaciteit over Vlaanderen.

We focussen op een betere stroomlijning en afstemming met aanliggende sectoren.

We stroomlijnen de informatie- en gegevensdeling binnen de jeugdhulp en andere partners.

We zetten in op een krachtig collectief personeelsbeleid.

...

PARTICIPATIEF
TRAJECT

Het betrekken van alle relevante belanghebbenden is van essentieel belang voor het realiseren van duurzame en effectieve verbeteringen in de jeugdhulp en jeugdbescherming. Door jongeren, gezinnen, hulpverleners, beleidsmakers en andere betrokken organisaties actief te betrekken, kunnen we beter inspelen op de werkelijke behoeften en uitdagingen binnen het veld. Dit zorgt ervoor dat de gemaakte keuzes en veranderingen daadwerkelijk aansluiten bij de ervaringen en verwachtingen van de verschillende stakeholders.

Het verzamelen van feedback op deze contouren is een eerste belangrijke stap in dit proces. Naast consultatie, worden de stakeholders uitgenodigd om actief bij te dragen aan de verandering en herorganisatie van de jeugdhulp.

Samen maken we de jeugdhulp futureproof.